

Д.О. Вольницька

(Житомирський державний університет імені Івана Франка)

О.Ю. Андрушенко

кандидат філологічних наук, доцент

Типи інверсії у ранньоновоанглійській мові

(на матеріалі комедії «Сон літньої ночі» В. Шекспіра)

У ході комунікації мова може виконувати декілька функцій: вираження емоцій, повідомлення співрозмовникам нової інформації, вплив на їх думки і вчинки. Для підкреслення значущості того чи іншого аспекту, у мові виникло явище «інверсії». Остання привертала увагу як вітчизняних, так і зарубіжних лінгвістів, зокрема: Б. Байнер, І.Р. Гальперін, Р. Крейєер, Ю.М. Скребнев, Р. Чен, Б. Якобсон та інші [1; 2; 4; 5; 6; 7]. І.Р. Гальперін зазначав, що традиційний, або «нейтральний» порядок слів – це такий, що не має додаткової мети повідомлення. Він може бути змінений відповідно до цілей автора, з метою досягнення ефекту емпізи [1]. О.І. Смирницький займався вивченням функцій інверсії, серед найголовніших є граматична та експресивна [3: 61]. Згідно з Б. Байнер інверсія – це «речення, у якому логічний суб'єкт займає пост-дієслівну позицію, у той час як інші постійні віддієслівні складові знаходяться в ініціалній частині складного речення» [4].

Метою дослідження є вивчення інверсії як граматичного і стилістичного засобу у ранньоновоанглійській мові.

Об'єктом дослідження є інвертовані речення виокремлені методом суцільної вибірки з комедії В. Шекспіра «Сон літньої ночі».

Актуальність дослідження полягає у загальній спрямованості сучасних лінгвістичних студій до вивчення окремих мовних явищ, зокрема інверсії в англійській мові XVI століття, що є часом формування англійської національної мови. Для синтаксису на той час властиві основні риси сучасної англійської мови, а саме: значущість порядку слів у реченні, оскільки закріплюється твердий їх порядок в усіх комунікативних типах речення (SVO) [5].

Існують різні класифікації інверсійних конструкцій, однак у даній роботі ми використовуємо класифікацію Ю. М. Скребнєва [2], які виокремив такі її типи:

1) *прогресивна* – перехід члена речення від звичайної для нього позиції у постпозицію: *My fortunes every way as fairly rank'd, // If not with vantage, as Demetrius...* [8: АКТ I, Scene I].

Автор використовує в даному реченні прогресивну інверсію, щоб наголосити на стійких намірах героя стосовно своєї коханої, і незважаючи ні на що, він за неї боротиметься.

2) *регресивна* – перехід у препозицію: *So will I grow, so live, so die, my lord, // Ere I will my virgin patent up...* [8: АКТ I, Scene I]. У реченні використання регресивної інверсії з препозицією допоміжного дієслова «will» пояснюється тим, що головна героїня таким чином наголошує на своїй непокірності законам афінським та сподіванням рідного батька. «Will» у препозиції підкреслює небажання, сильний характер героїні.

3) *часткова* – переміщення частини члена речення: *Have you the lion's part written?* [8: АКТ I, Scene II].

4) *повна* – переміщення члена речення: *Then to the wood will he tomorrow night // Pursue her; and for this intelligence...* [8: АКТ I, Scene I]. У прикладі інверсія є повною, оскільки обставина займає препозицію і несе у собі емфатичне значення. Героїня планує пастку заради одержання перемоги та кохання.

5) *контактна* – прогресивне чи регресивне переміщення слова чи групи слів без позиційного відриву від того члена речення, до якого вони мають належати: *Have you sent to Bottom's house? Is he come home yet?* [8: АКТ IV, Scene II].

6) *дистантна* – між розірваними інверсією членами є інші члени речення: *I am, my lord, as well derived as he, // As well possess'd; my love is more than his...* [8: АКТ I, Scene I]. У прикладі використана дистантна інверсія, оскільки компоненти складного іменного присудка (*am derived*) розірвані звертанням (*my lord*). Саме завдяки такій його міжпозиції, герой виражає свою повагу до батька героїні і водночас наголошує на тому, що він вартий свого супротивника.

7) *первинна і вторинна інверсія* – характеризується прямим порядком слів, як у типових для розмовного мовлення загальних питаннях: а) *Tomorrow truly will I meet with thee* [8: ACT I, Scene I]; б) *How now, my love! why is your cheek so pale?//How chance the roses there do fade so fast?* [8: ACT I, Scene I].

Висновки. Отже, варто зазначити, що у мові В. Шекспіра спостерігаються усі типи інверсії, що властиві сучасній англійській мові, а саме: прогресивна і регресивна, первинна і вторинна, повна та часткова, контактна і дистантна.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ ТА ЛІТЕРАТУРИ

1. Гальперин И.Р. Очерки по стилистике английского языка. – М.: Издательство литературы на иностранных языках, 1958. – 459 с.
2. Скребнев Ю. М. Типичные конструкции синтаксиса английской разговорной речи: Пособ. для учителей. – Уфа: Башкирский гос. ун-т им. 40-летия Октября, 1962. – 37 с.
3. Смирницкий А.И. Синтаксис английского языка. – М.: Изд-во литературы на иностранных языках, 1957. – 288 с.
4. Birner B. J., Ward G. Information Status and Non-Canonical Word Order in English. – Amsterdam; Philadelphia: John Benjamins Publishing Company, 1998. – 314 p.
5. Chen R. English Inversion: a Ground-Before-Figure Construction. – Berlin: Walter de Gruyter, 2003. – 333 p.
6. Jacobsson B. Inversion in English: with Special Reference to the Early Modern Period. – Uppsala: Almqvist & Wiksells boktr., 1951. – 233 p.
7. Kreyer R. Inversion in Modern Written English: Syntactic Complexity, Information Status and the Creative Writer. – Tübingen: Gunter Narr Verlag, 2006. – 254 p.
8. Shakespeare W. A Midsummer Night's Dream. – New York: Washington Square Press, 1993. – 256 p.